

КАРАР

« 10 » *декабрь* 2021 ел

№ *2221*

Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 16 декабрдәге 1102 номерлы «2020-2022 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын раслау турында» карарына үзгәрешләр керту хакында

Арча муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӨ:

1. «2020-2022 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын раслау турында» Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 16 декабрдәге 1102 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләр кертергә:

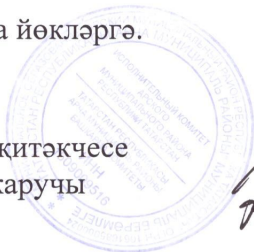
1) Программа исемдә «2020-2022» санын «2022-2024» санына алмаштырырга;

2) «2020-2022 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын раслау турында» Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 16 декабрдәге 1102 номерлы карары белән расланган «2020 - 2022 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (arsk.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга.

3. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Башкарма комитет житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

Башкарма комитет житәкчесе
вазыйфаларын башкаручы

И.Ә.Галимуллин

**«2020-2024 елларга Арча муниципаль
районында яшьләр сәясәтен үстерү»
муниципаль программасы**

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2020-2024 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» (алга таба - Программа)
Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп әзерләүче	Арча районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
Программаның максаты	Яшьләрнең социаль үсеш белән идарә итү, районның конкурентлылык сәләтен ныгытуда аның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның тормыш сыйфатын күтәрү өчен оптималь шартлар булдыру, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә яшьләр потенциалын үстерү, социаль - икътисади, оештыру, хокукый шартлар булдыру юлы белән яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү;
Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Татарстан Республикасы яшьләр сәясәтенең норматив-хокукый базасын Арча муниципаль районына жайлаштыру; 2. Яшьләрнең үзешкәнлеген үстерү максатларында яңача һәм эшқуарлык эшчәнлеген координацияләү; 3. Яшьләрне үзешкәнлекнең төрле формалары белән кызыксындыру; 4. Яшьләр арасында тискәре күренешләрне кисәтү; 5. Яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен алга сөрү; 6. Яшьләргә гражданлык - патриотик тәрбия бирү; 7. Яшьләрдә гаилә кыйммәтләрен һәм социаль кыйммәтләрне формалаштыру; 8. Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләнүче органнарны һәм оешмаларны фәнни-методик һәм мәгълүмати яктан тәмин итүне камилләштерү;

	<p>9.Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләүче оешмалар эшчәнлеген координацияләү;</p> <p>10.Яшьләрнең үз-үзләрен үстерү өчен шартлар тудыру, сәләтле балаларны һәм яшьләрне ачыклау һәм аларга ярдәм итү;</p> <p>11.Туризм үсешенә максатчан юнәлеш бирү.</p>
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2020 - 2024 еллар
Программаны төп гамәлгә ашыру чылар исемлеге	Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләр, спорт һәм туризм бүлеге, Арча муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм финанслар бүлеге, Арча муниципаль районы Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ, Арча муниципаль районы Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ, КДН.
Программаны финанслау күләме	2020 - 2024 еллар – ел саен 1709,1 мең сум; Программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына Арча муниципаль районы Советы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.
Озак вакытлы максатчан Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижеләре	<p>- 14-30 яшьтәге гражданнарның ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә жәлеп ителгән яшьләр санын 20 %ка кадәр арттыру;</p> <p>-Яшьләрнең гражданлык һәм патриотик дөньяга карашын формалаштыру юлы белән ижтимагый һәм ижади активлыгын үстерү;</p> <p>-Яшьләрнең ихтыярий (волонтерлык) эшчәнлеге активлыгын стимуллаштыру;</p> <p>-Яшьләр сәясәте өлкәсендә, органнар һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырылуы талантлы яшьләргә ярдәм итү проектларында һәм программаларында катнашучы яшь кешеләрнең өлешен яшьләрнең гомуми саныннан 25 % ка кадәр арттыру;</p> <p>-Яшьләрдә кече һәм урта бизнес секторын үстерүгә юнәлтелгән тормышта үзләренә урын табуга омтылышлар формалаштыру;</p> <p>-Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә даими нигездә шөгыльләнүче авыр тормыш хәлендә калган балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр санын арттыру;</p> <p>-Жәйге сәламәтләндерү ялының төрле формаларына</p>

	<p>жәлеп ителгән балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр санын арттыру;</p> <p>-Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләүче гаиләләргә, балаларга һәм яшьләргә социаль - психологик ярдәм учреждениеләре эшчәнлеген үстерү;</p> <p>-Яшүсмерләр һәм яшьләр арасында хокук бозулар һәм жинаятьләр санын киметү</p>
--	--

1. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНӘ ГОМУМИ ТАСВИРЛАМА, ШУЛ ИСӘПТӘН ПРОГРАММА ХӘЛ ИТҮГӘ ЮНӘЛТЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

Арча муниципаль районында дәүләт яшьләр сәясәте стратегик мәсьәләләр рәтенә керә һәм яшьләрнең социальләшүе һәм тормышта үз урыннарын табуга, аның потенциалын үстерү өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән үсеш чаралары системасы булып тора; Яшьләр үзәкләре, Студентлар хезмәт отрядлары үзәге, "Патриот" республика спорт-патриотик үзәге, "Форпост" жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) берләшмәләре үзәге, "Жәй" балалар һәм яшүсмерләрнең ялын һәм мәшгульлеген оештыру буенча республика үзәге, "Йолдызлык" сәләтле балалар белән эшләү республика үзәге кебек республика күләмендәге яшьләр оешмаларының тәҗрибәсен һәм яңа идеяләрен өйрәнү юлы белән тормышка ашырыла. Шуңа күрә районда яшьләр юнәлешен үстерү өлкәсендә конструктив һәм эзлекле хәрәкәт бары тик әлеге яшьләр учреждениеләре белән тыгыз элемтәдә генә булырга мөмкин.

Дәүләт һәм яшьләр мөнәсәбәтләрен жайга салучы заманча хокукый база нигезендә дәүләт яшьләр сәясәтенең өстенлекләре билгеләнде. Иң мөһимнәре: "Татарстан Республикасында яшьләр һәм дәүләт яшьләр сәясәте турында" 1993 елның 19 октябренадәге 1983-ХІІ номерлы, "Торак шартларын яхшыртуда яшь гаиләләргә дәүләт ярдәме турында" 1999 елның 21 октябренадәге 1983-ХІІ номерлы, "Торак шартларын яхшыртуда яшь гаиләләргә дәүләт ярдәме турында" 1999 елның 21 октябренадәге 2443 номерлы карары, "Татарстан Республикасы муниципаль районнарының һәм шәһәр округларының жирле үзидарә органнарына дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә Татарстан Республикасының аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү турында" 2006 елның 7 апреленадәге 29-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары.

Тармакара өлкә буларак, дәүләт яшьләр сәясәте үзенчәлекләреннән чыгып, яшьләр проблемаларының бөтен спектры: белем бирү, эшкә урнашу, ялны оештыру, социаль-тискәре күренешләргә кисәтү буенча ведомствоара координацияне ныгыту буенча яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, барыннан да элек, сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният оешмалары, хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау бүлеге, эчке эшләр органнары һәм башкалар белән үзара хезмәттәшлектә хәл итәргә тиеш.

2021 ел башына Арча муниципаль районында 51832 кеше яши. Шунның

15443е – яшьләр (30%). Муниципаль яшьләр чараларында һәм конкурсларында катнашучыларның төп өлеше муниципалитетның белем бирү оешмаларында укучылар, яшь укытучылар, укучыларның ата-аналары. Уртача алганда, муниципаль чараларда һәм акцияләрдә, шул исәптән хәрби-патриотик юнәлештәге акцияләрдә, агымдагы елда ике меңгә якин кеше катнашты.

Районның муниципаль спорт чараларында даими катнашкан актив яшьләр -14 яшьтән алып 30 яшькә кадәрге яшьләр, волонтерлар хәрәкәтендә катнашучылар, форпостчылар, яшь гвардиячеләр һәм яшь армиячеләр.

Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге имин булмаган гаиләләргә шефлык итә (Иске Масра авылы) һәм, кирәк булганда, туган проблемаларны хәл итүдә ярдәм итә.

Моннан тыш, ел саен "Жиңү көне", "Балаларны яклау көне", "Россия көне", Бөек Ватан сугышы башлануга багышланган "Хәтер учагы", "Бөтендөнья татар яшьләре форумы", "Тукай FEST", "Тукай юлы" (Түбән Мәтәскә - Яңа Кырлай) маршрутын узу, "Әйдә, районга" студент яшьләр форумы, "Игелекле торна" хәйрия фестивале, "Физкультурачы көне", "Киртәләр аша йөгөрү. Иң көчлеләр ярышы", "Велотөн", "Туплы Тамаша", "Автобус 14:30", "Республика көне", "Яшел фитнес", "Скейтбординг буенча Татарстан беренчелеге", "PRO - хәрәкәт", "Милли кросс", "Сәламәтлек спартакиадасы" мәдәни-спорт чаралары, язгы һәм көзгә кыр эшләре вакытында "Яшь комбайнчыларны хөрмәтләү", "Чаңгылы роллерлар буенча чемпионат", "Акыл батл", "Итекле хоккей", "Тукай SKI марафон", боз сараенда "Ак Барс командасы уенчылары белән яшь хоккейчылар очрашуы", "Россия чаңгы юллары", "Кышкы спартакиада" кебек масштаблы муниципаль чаралар үткәрелә.

Шулай ук, яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге райондагы "КВН" хәрәкәтләренә актив рәвештә ярдәм итә.

ГХАТ органы "Единая Россия" партиясе бүлекчәсе белән берлектә 14 яшькә житкәннәргә тантаналы рәвештә паспорт тапшыра. Яшьләр РФ гражданы хокуклары һәм бурычлары белән таныша, патриотик тәрбия дәресе ала.

Арча муниципаль районында 2007 елдан "ФОРПОСТ" жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр берләшмәләре үзәге эшли. Үзәкнең төп максаты - яшүсмерләренң социаль тискәре тәртибен булдырмау, наркомания, күзәтүчесез калуны һәм хокук бозуларны кисәтү, югары мәдәниятле гражданнар, әхлакый рухлы, спорт белән мавыгучан, инициативалы, мөстәкыйль, жәмгыятьтә үз урынын табарга сәләтле кешеләр тәрбияләү. Өлеге максатка ирешү өчен яшьләр белән төркемнәрдә һәм хосусый физик, әхлакый һәм патриотик тәрбия эше алып барыла.

Үзәктә барлыгы 36 отряд исәпләнә. Аларның утыз икесендә мәктәп укучылары, өчесендә студентлар, берсендә яшьләр. Барлыгы - 323 кеше катнаша.

"Социаль тискәре күренешләргә булдырмау" юнәлеше буенча "ФОРПОСТ" үзәге хезмәткәрләре эчтәлекле ял оештыру, наркотикларга каршы акцияләр, районның авыл жирлекләре яшьләре белән очрашулар, яшьләр арасында наркомания, алкоголизм, тәмәке тарту кебек социаль тискәре

күренешләрне булдырмауга юнәлтелгән әңгәмәләр, анкета тутыру кебек чаралар үткәреләр. Шундыйлардан: «Сәламәтлек көне», «Аек көн», «Наркотикларга- юк», «Террорчылыкка һәм экстремистлыкка- юк», «Патриотлар үстерәбез» кебек чаралар үткәрелә.

Яшүсмерләр арасында тискәре күренешләрне булдырмау кысаларында яшүсмерләр спорт секцияләренә (көрәш, баскетбол, армрестлинг, футбол, бадминтон) тартылалар. Үсмерләр шулай ук район күләмендәге мәдәни-массакуләм һәм спорт чараларын уздыруга жәлеп ителгән.

2019 елның октябрәнән Арча районында Волонтерлык үзәге эшли башлады, анда 3 урта уку йортлары волонтерлык отрядлары, шулай ук мәктәп волонтер отрядлары әгъзалары керде. Хәзерге вакытта Арча районының 35 мәктәбендә волонтерлык отрядлары белән эш алып барыла. Татарстан Республикасы Хезмәт, мәшгульлек һәм социаль яклау министрлыгының "Мәрхәмәтлелек үзәге" халыкка социаль хезмәт күрсәтү үзәге базасында "Арча" волонтерлык отряды эшли. Патриотик юнәлешле чараларның күпчелек өлеше аларның инициативасы һәм ярдәме белән үткәрелә. Болар – дан аллеясын, истәлекле урыннарны һәм хәрбиләрне жирләгән урыннарны, обелиск территориясен жыештыру, шулай ук "Жинү агачы" район акциясе, "Георгий тасмасы", "Үлемсез полк", "Хәтер учагы" акцияләре. Инвалидлар ункөнлеге кысаларында өйдән чыга алмаган балалар янына баралар. Аралашу әңгәмә, төрле уеннар, ижат минутлары рәвешендә уза.

Моннан тыш, ел саен 15 майдан 15 сентябрьгә кадәр "Волонтерлар-балаларга" район акциясе, шулай ук "Көзгә игелек атнасы" үткәрелә, аның кысаларында ихтыярийлар (добровольцлар) оешмалары әгъзалары авыр тормыш хәлендә калган мохтажларга һәм балаларга ярдәм итәләр.

Арча укучылар сараенда: "Балалар оешмалары советы - БОС" һәм "21 гасыр яшьләре" үз эшчәнлекләрен алып баралар.

Арча муниципаль районының Яшьләр үзәге формалашу һәм эшчәнлеккә эзерлек стадиясендәге эшчәнлеген түбәндәге юнәлешләр буенча алып бару планлаштырыла:

- гражданлык-патриотик тәрбия;
- шәхеснең ижади үсеше;
- белем бирү эшчәнлеген;
- мәдәни-тарихи, туган якны өйрәнү тәрбиясе;
- гаиләгә ярдәм һәм психологик үзәк.

Арча муниципаль районы Советы каршында яшьләрнең жәмгыятьнең сәяси тормышында катнашуына ярдәм итүче Яшьләр парламенты эшли.

Хәрби хезмәткә чакырылуға кадәр һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге яшьләр белән эш дэвам итә. Ел саен район хәрби комиссариаты, мәгариф бүлеген белән берлектә, хәрби хезмәткә чакырылучы яшьләр өчен кыр-өйрәнү жыеннары үткәрелә, аларда физик эзерлек дәрәжәсен тикшерелә. "Ажаган" хәрби-спорт уены, хәрби-гамәли спорт төрләрен буенча спартакиада үткәрелә.

Районда «Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсен» республика ижтимагый оешмасының Арча бүлекчәсен эшли, ул авыл яшьләрен

мәнфәгатләрән һәм омтылышын чагылдыра. Һәр авыл жирлегендә лидер бар.

Аграр яшьләр берләшмәсе Советында 25 кеше. Авыл яшьләре белән жәйге чорда балаларның һәм яшүсмерләрнең сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча ишегалды чаралары уздырыла. «Сельские вечера - Авыл кичләре» яшьләр кичәләре, фестивальләр һәм "КВН" оештырыла.

2005 елдан "Бердәм Россиянең яшь гвардиясе" Арча бүлекчәсе эшли. Анда якынча 400 кеше катнаша.

Вақыт узу белән сәләтле яшьләргә эзләү, аларга ярдәм итү һәм үстерү, конкурслар һәм фестивальләр оештыру системасы барлыкка килде. «Йолдызлык», «Алтын каләм», «Безнен заман» яшьләр фестивалләре традициягә әйләнде. Сәнгать коллективларының үзешчән эшчәнлегә шотрлары; нәфис сүз осталары конкурслары; үзешчән рәссамнар һәм декоратив сәнгать осталары күргәзмәләре. Ел саен авыл хужалыгының яшь хезмәткәрләре һәм башка эшче һөнәрләр арасында «Һөнәре буенча иң яхшы» конкурсы уздырыла.

Ел саен район яшьләре форумнарда, семинарларда һәм сораштыруларда катнашу мөмкинлегә бирә торган "Россия яшьләре" АИС порталында теркәлә. Бу районда дәүләт яшьләр сәясәте үсешенә ярдәм итә.

Безнең районда физик культура һәм спортны алга сөрүгә зур игътибар бирелә. "Арча" һәм "Арча-арена" спорт комплексларында, гомуми белем бирү учреждениеләрендә, район предприятиеләрендә һәм оешмаларында сәламәтлек почмаклары, спорт тормышы турында күргәзмә стендлар бар, "Без сәламәт яшәү рәвешенә яклы!" девизы астында район предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре арасында спортның төрле төрләре буенча чаралар үткәрелә.

Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәпләре тарафыннан яшүсмерләргә һәм яшьләргә спорт төрләре белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча актив эш алып барыла. Футбол, хоккей, өстәл теннисы, милли көрәш, волейбол, йөзү һ.б. секцияләр эшли.

Кышкы каникул чорында һәм укудан буш вакытта сәламәт яшәү рәвешен алга сөрү, балаларны һәм яшүсмерләргә мәшгуль итү максатыннан хоккей, волейбол, мини-футбол, бадминтон буенча иптәшләрчә очрашулар үткәрелә.

"Арча муниципаль районы" муниципаль берәмлегә сайтында, "Арча" балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе, "Арча-арена", "Укучылар сарае" сайтларында, шулай ук социаль челтәрләрдә мәгълүмати материаллар урнаштырыла: яшьләр тормышыннан яңалыклар тасмасы, фото һәм видеоматериаллар даими яңартыла. Сайтларга көн саен 150-200 кеше керә.

«Физкультурачы көне»нә багышланган спорт бәйрәмен уздырганда иң яхшы спортчыларны һәм спорт хезмәткәрләрен бүләкләү традициягә әйләнде. Мәдәният бүлегә район волонтерлары белән берлектә ел саен сәламәт яшәү рәвешенә файдасына акцияләр уздырыла. Спорт хезмәткәрләре, спорт осталары һәм спорт ветераннары тарафыннан ел саен балалар бакчаларында һәм гомуми белем бирү мәктәпләрендә сәламәтлек дәресләре үткәрелә.

«2020-2024 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» максатчан муниципаль программаны гамәлгә ашыру муниципалитетта

яшьләр белән эшләү традицияләрен давам итәчәк һәм районның яшь кешеләрен акыллы, ижади һәм физик яктан үстерү, яшьләрнең талантларын иртә ачу һәм аларга ярдәм итү, аларның гражданлык һәм әхлакый тотрыклылыгын формалаштыру, эшчәнлекләре буенча шулай ук яшьләрнең рухи-әхлакый мәдәни үсешенә ярдәм итә торган яшьләр ижтимагый берләшмәләренә ярдәм итү буенча камилләшкән шартлар тудырачак.

Алдагы елларда ирешелгән уңай нәтижәләргә карамастан, әлеге этапта бүгенге көндә һәм озак вакытлы перспективага яшьләрнең социаль проблемалары гамәлләрен, формаларын, яшь буын белән эшләү ысулларын билгеләүгә игътибарны көчәйтү таләп ителә. Арча районы яшьләрен рухи, әхлакый һәм мәдәни потенциалын үстерү өчен әлеге Программа максатларында күздә тотылган яшьләр сәясәте органнары куллана торган ысулларны яңадан карарга, төзәтмәләр кертергә кирәк.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның иң беренче максаты - яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү, районның көндәшлеккә сәләтлелеген ныгытуда аларның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның яшәеш сыйфатын күтәрүгә уңайлы шартлар тудыру. Яшь буынның эшмәкәрлек активлыгы потенциалын яңача үстерү юлы белән яшьләрнең үсеше өчен шартлар тудыруга ярдәм итү.

Яшьләр ижтимагый оешмалары төзү, яшьләр оешмалары, хәрәкәтләр һәм яшьләр оешмаларына ярдәм итү кысаларындагы социаль проектлар өчен шартлар тудыру мөһим максат булып тора.

Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәләгә балалар һәм яшьләрнең фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар һәм жәмәгать оешмаларына жәлеп ителгән яшьләрнең чагыштырма күләме күрсәткече, шулай ук яшьләр инфраструктурасының үсеше һәм тотрыклы эшләве күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәләгә түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

- социаль әһәмиятле проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны;

- талантлы яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләр саны;

- балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшь кешеләрнең гомуми саны арту.

Сәләтле балаларны һәм яшьләрне эзләү, аларга ярдәм итү, аларның акыл һәм ижади потенциалын үстерү һәм гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру. Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәләгә башкарма хакимият органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган талантлы яшьләргә ярдәм итү өлкәсендәге проектлар һәм программаларга жәлеп ителгән яшь кешеләрнең өлешен арттыру күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

- яшьләр арасында экстремистлыкны булдырмау эшләре: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәләгә яшьләр экстремистлыгын булдырмау

чараларына жәлеп ителгән яшь кешеләр саны күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк;

- яшьләр даирәсендә тискәре күренешләрне булдырмау системасын үстерү һәм гамәлгә ашыру: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәлелеге социаль тискәре күренешләрне булдырмауга юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләргә күрсәтелгән ярдәм күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк;

- дәүләт яшьләр сәясәтен мәгълүмати, кадрлар һәм фәнни-методик яктан тәмин итү: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәлелеге дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә әзерләнгән аналитик, методик эшләр күрсәткечләре саны нигезендә бәяләнәчәк.

III. ПРОГРАММАНЫ ФИНАНС БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ.

2020 - 2024 елларда Программаны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән:

2022 ел - 1709, 1 мең сум;

2023 ел – 1709, 1 мең сум;

2024 ел-1709,1 мең сум.

Программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына һәм план чорына Арча муниципаль районы бюджеты турында карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

IV. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУНЫҢ КӨТЕЛГӘН НӘТИЖӘЛӘРЕ

Программаны гамәлгә ашыруның төп нәтижәсе булып икътисади, социаль, мәдәни өлкәләрдә конкурентлыкка сәләтле һәм кирәкле компетенцияләргә ия булган Россия яшь буыны тора.

Яшь буында Ватанга мөхәббәт, үзенең гражданлык һәм конституциячел бурычлары жаваплылыгын аңлауны тәрбияләү.

-14-30 яшьтәге гражданныр балалар һәм яшьләр иҗтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә жәлеп ителгән балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр өләше арту;

-Яшьләрнең гражданлык һәм дөньяга патриотик караш формалаштыру, аларның социаль һәм ижади активлыгын үстерү;

-Ихтыярий (волонтерлык) эшчәнлеккә жәлеп ителгән яшьләр саны арту;

-Яшьләр сәясәте өлкәсендә органнар һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырылучы талантлы яшьләргә ярдәм итү проектларында һәм программаларында катнашкан яшь кешеләрнең өләшен яшьләрнең гомуми саныннан 25 % ка кадәр арттыру;

-Хокук бозган һәм жинаять кылган балигъ булмаганнар өләше кимү;

- Яшь эшмәкәрләрнең өләше арту;

-Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә даими нигездә шөгыйльләнүче авыр тормыш хәлендә калган балалар, үсмерләр һәм яшьләр өләше арту;

- Яшьләр сәясәте учреждениеләренә даими нигездә йөрүче яшьләр саны

арту;

-Жэйге сәламәтлөндөрү ялының төрле формалары белән колачланган балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр өлеше 30 % ка кадәр арту;

-Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшлөүче яшьлөргә социаль ярдәм күрсөтү учреждениеләре эшчәнлегә көчәю.

**2020-2024 елларга дөүләт яшьләр сәясәтен (ГМШ)
финанслауны тәмин итү**

	Чыгым статьясы исеме	2022 ел (мең сум)	2023ел (мең сум)	2024ел (мең сум)
	ГМШны муниципаль берәмлектә финанслау күләме, шул исәптән:	1709,1	1709,1	1709,1
	Республика дәрәжәсендәге чаралар, шул исәптән:			
1	«Созвездие-Йолдызлык»ның зона этабы	145 000,00	145 000,00	145 000,00
2	«Созвездие-Йолдызлык»ның ярымфинал этабы	100 000,00	100 000,00	100 000,00
3	«Созвездие-Йолдызлык»ның финал этабы	25 500,00	25 500,00	25 500,00
4	Татарстан Республикасы ирекле янгын сакчылыгының иң яхшы бүлекчәсенә смотр-конкурс	3 500,00	3 500,00	3 500,00
5	«Алтын каләм» - «Золотое перо» республика балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр ижаты фестиваленең сайлап алу этабы	5 800,00	5 800,00	5 800,00
6	Татарча КВН лигасы сезоны	90 000,00	90 000,00	90 000,00
7	«Чиста булачак» яшьләр экологик хәрәкәте активының республика мәктәбендә катнашу	2 500,00	2 500,00	2 500,00
8	ТР СДО Советы утырышында катнашу	1 900,00	1 900,00	1 900,00
9	Яшьләр сәясәте өлкәсендә квалификация күтәрү	3 000,00	3 000,00	3 000,00
10	«Жинү волонтерлары» йомгаклау форумы	3 000,00	3 000,00	3 000,00
11	«Ел лидеры» республика конкурсы	3 000,00	3 000,00	3 000,00
12	«Социаль әһәмиятле эшчәнлеккә ирекле катнашучыларны жәлеп итү механизмнары» семинар-тренингларында катнашу	7 300,00	7 300,00	7 300,00
13	Байтик актив мәктәбе өчен профиль сменада катнашу	1 400,00	1 400,00	1 400,00
14	«Эко хәрәкәт» акциясе	77 900,00	77 900,00	77 900,00
15	«Авыл яшьләре» спартакиадасы	350 600,00	350 600,00	350 600,00
16	Региональ бүлекләрнең матбугат хезмәтләре округ мәктәбе	750,00	750,00	750,00
17	Чаралар өчен костюмнар	70 000,00	70 000,00	70 000,00

Жирле эһемияттэге чаралар, шул исэптэн:				
1	«Алтын калэм» - «Золотое перо» балалар, яшүсмерлэр һәм яшьлэр матбугаты район фестивале	7 500,00	7 500,00	7 500,00
2	ВДВ көненэ багышланган хәрби-патриотик бэйрэм	3 500,00	3 500,00	3 500,00
3	Яшьлэр көненэ, Физкультурачылар көненэ багышланган «Туплы тамаша» мэдэни-спорт бэйрәме	246 150,00	246 150,00	246 150,00
4	»Авыл яшьләре» аграр яшьлэр берләшмәсе программасын популярлаштыру максатыннан Арча районы яшь комбайнчыларын бүлөкләү	15 500,00	15 500,00	15 500,00
5	Яшьләрне волонтерлык эшчәнлегенә жәлеп итү	150 000,00	150 000,00	150 000,00
6	Яшьләр үзидарәсен үстерү (Яшьләр парламенты)	75 000,00	75 000,00	75 000,00
7	Дәүләт кайгыртуына мохтаж яшьләрне социальләштерү	50 000,00	50 000,00	50 000,00
8	Социаль имин булмаган яшьләр белән эшләү	110 000,00	110 000,00	110 000,00
9	Халыкара һәм төбәкара яшьләр хезмәтгәшлеген үстерү	50 300,00	50 300,00	50 300,00
10	Яшьләрне сәламәт яшәү рәвешенә һәм спорт белән шөгьльләнүгә тарту, яшьләр арасында иминлек культурасын популярлаштыру	70 000,00	70 000,00	70 000,00
11	Яшьләрдә гаилә кыйммәтләре формалаштыру	40 000,00	40 000,00	40 000,00